

מסורת הש"ס

(א) בכתיב נוסף. שאלה
מסור' ר' יעקב שאלה וכו',
(ב) פ"ל ג' וצ"ב קמ"א.
קמ"א. (ג) ונע"ל ד: ושי"ג.
(ד) גירסת הראש' כמו
שהיא בסיפסוף פ"ר חוס'.
(ה) וצ"ב קמ"א. (ו) וצ"ב
למד אומר וכו'. (ז) ג' נע"ל
(ח) ונכנסת טו: ושי"ג.
(ט) ונע"ל ה: (י) וצ"ב קמ"א.
(יא) ונע"ל טו: (יב) ונע"ל
טו: (יג) ונע"ל טו: (יד) ונע"ל
טו: ונע"ל טו:.

מוסף רש"י

בכתיב נוסף. שאלה
על שם ששעין כנעני
לחם לחם הנדב
(שבת נד.) פתח"ל והוא
בית נפש שקורין נוסף.
שמהם נה פתח"ל
פי החלוק (שבועות א.)
וקיימו חכמים את
דבריה. אם נחמם שכיב
מרת גלגל שירי היתה,
אח"כ למחר דמורה ר"א
נחמם נחמם מיתה דלא
נע קצו והוא דמית
דהא לא מנע"ל ללאקומי
מעשה דנע רובל נחמם
נחמם מיתה, ואם נחמם
שכיב מרת נחמם מיתה
ומנע"ל ללאקומי נחמם
מיתה דלאקומי
נע"ל (צ"ב קמ"א) דהא
נחמם שכיב מרת נחמם
כולי עלמא מרת דלא
מקרא נחמם מיתה וכו' ע"כ
פליג ר"א אפילו נחמם
נחמם מיתה (דשכ"ב ב"ב
קמ"א) בני רובל חקברם
אמם. אין מנע"ל ראה
מנע רובל דרשעיה היו
והוא שחקברם אמם
דנחמם ששעין נחמם
וקמא דנחמם רבנן
לקיים נחמם אמם נחמם
גלגל קצו (שם).

פסקי רי"ד

המביא גט ממדינת
ואמר בפני נכתב אבל לא
בפני נחתם בפני נחתם
אבל לא בפני נכתב בפני
נכתב כולו ובפני נחתם
חציו בפני נכתב חציו
ובפני נחתם כולו פסול א'
אומר בפני נכתב וא' אומר
בפני נחתם פסול שנים
אומרים בפני נכתב וא' אומר
בפני נחתם פסול וא'
יהודה מכשיר א' אומר
בפני נכתב ושנים אומרים
בפני נחתם כשר (כ"ב).
א' מן העדים אומר בפני
נכתב וא' אומר בפני נחתם
פסול או ששעין יוצא מנחת ידי האחד שהוא מביא ואין חבירו שליח בהבאתו משה' פסול דלשליח מצריכים רבנן למימר
לחריהו ולמאן דמוקי לה בגמ' כששניהם שלוחים אפי"ה פסול דכיון דחד הוא דאיכא אחותמי' ואיהו לא קמסידא אחתבה
אחי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא כפי"א כדאמרן בשמעתא קמא דפ"ק (ג.) שנים אומרים בפנינו נכתב ושלישי אומר
בפני נחתם נמי פסול משום האי טעמא גופיה ור' יהודה מכשיר דכיון דמצריכיהו נמי אחתבה או הוא או אחר וכו' לא אחי
לאיחלופי. ובגמ' אמרין דחלוק היה ר' יהודה אף בראשונה פי' האי' אומר בפני נכתב וא' אומר בפני נחתם כשר ובגמ'
מפרש את תו למא לא היה תנא לא ונמא המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אי מההיא הוה
אמינא צריך למכתחיל לא לא אמר שר מקיל דצריך ופסול: פי' איצ"ג דק"ל (ל) לפי שאין עדים מצויין לקיימו ולשמה לא
חיישין ולכן תקנו שיאמר בפני נחתם כדי לקיים החתימה דאי אחי בעל לבסוף ומעורר שלא כתבתיו אני ומוקיף הוא לא

כנעני. נוסף"א בלע"ז: והוא צ"ב מנה. כך היתה שוה: סקנרס
אמם. קללה היא כלומר לא יעלו על לב ולא יזכרו צדית המדרש
לחיה לפי שרשעים היו שהיו מקיימין קוליס צדקס' ולר"א כלאים
ניניהו ולא נלמד מהן ראה לפי שלא
זוהא שמתוך שהיו רשעים לא הוכחו
בצממ"ד: סנא קמא כר"א. דלמד
שכיב מרת וצריא שוים הלכך הולך
דידיה לאו כזי דמי: ויש אומרים
רצנן. דדברי שכיב מרת ככתובין
וכמסורין דמי ואפי' לא מת משלה
נמי ימנו ליורשי מקבל כל זמן שלא
חזר משלה מדבריו: כר"א. מדתלו
טעמא במיתה לא אם לא מת יחזרו
לו: מספקא להו. אי כר"א אי
רצנן והיכא דמית נמי מספקא להו
אי מלוה לקיים דברי המת או לא:
פני. במיתיה דר"ש יחזרו למשלה
ולא תתני ליורשי משלה דכלא
מת עסקינן:

הדרן עלך המביא קמא

המביא. בפני נחתם חלו. אחד
מן העדים: א' אומר
בפני נכתב ואחד אומר כו' פסול.
כאשר יולא נחמם ידי האחד
שהוא מביאו ואין חבירו שליח בהבאתו
משום הכי פסול דלשליח צדק צריכין
פסול כיון דחד הוא דאיכא אחתמינה
ואיכא לא מסהיד אחתמינה אחי
לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא נע"ל
אחד דלמא ר' צדק (לע"ל ד.ג.) : שנים
אומרים בפנינו נכתב ואחד. שלישי
אומר כו' נמי פסול משום האי טעמא:
ור' יהודה מכשיר. דכיון דמנצרינן
לאסהודי נמי אחתמינה או הוא או אחר
והוא לא אחי לאיחלופי. ובגמ' אמרין
דחלוק היה ר' יהודה אף בראשונה
אח"כ אומר בפני נכתב ואחד אומר
בפני נחתם: א' אומר בפני נכתב
ושנים אומרים בפנינו נחתם כשר.
בגמ' מפרש לה: בגמ' שיעה אחת.
שיטה ראשונה שזה שם האיש והאשה
והזמן: אומר רב חסדא כו'. לאו
לפרשוי מתני' אחא ומוקיף מתני'
בהכי אלא סברא דידיה מוסקיף ואמר
רבותא דאפי' שנים מן השוק מעדיין
שהן מכירין חתימת יד עד השני שלא
העיד השליח עליו פסול: קיום הגט.
היינו עדים המעדיין על חותם
העדים: סקנרס חכמים. עדות השליח
האמינויהו חכמים כשנים: מי איכא
מודי דאילו אומר חד כשר. אם
מכירם כשר ואפילו לא אמר בפני נחתם דהכי אמרין
צפ"ק (לע"ל ד.ג.) דכי אמר יודע אני נמי מהימנן בשמעתא קמייתא:
הוא

הוא

המביא גט פרק ראשון גיטין

טו.

ורב' יהודה הנשיא כו' בר"א והיבא דמת אמרין מצוה לקיים
כו'. פירוש היתה דמת נותן קודם שמת המקבל אלז דברי
שכיב מרת כמסורין דמו אפילו מת מקבל צריא כדפירשנו לעיל:
א' דקאמר משמיה דנשיא. לפי שלא מזינו שהיה נשיא קצעי
שמת חסר התנא מדבריו והיה לו
לשנות אמר ר"ש הנשיא אומר דפשיט
מרת יוסף ודחי עדיין מצעי הנשיא
אומר או דקאמר משמיה דנשיא
דשמת לישנא דברייתא נקט רב
יוסף ומזינו שהתנא שונה כענין זה
צפ"ק (דף נט:) ר' יעקב משלם חצי
נוק ופרקי' ר' יעקב מאי בעידיה:

הדרן עלך המביא קמא

המביא. בפני נכתב כולו ובפני
נחתם חציו. נחמם
דגרס' צריא צפני נחתם כולו צפני
נכתב חציו ומיתנה למ"ד לפי שאין
עדים מצויין לקיימו כיון דתנא צפני
נכתב חציו ונחתם כולו פסול כ"ש
צפני נחתם חציו ואומר ר"י דלמנצרינן
דסד"א ליתכשר דתשיב טפי נכתב
סופר ועד דליכא שני עדים חתומין
אלא דליכא קיום אלא אחתמינה
וחתימת עד אחד ועדיף מצפני נחתם
כולו ונכתב חציו דבעינן שיעיד על
עיקר כתיבה כדאמר' צריא מכתבא
(דף ג.) דלמא אחי לאיחלופי בקיום
שטרות דעלמא: א' בולו בקיום
הגט כו'. ב' לפי מה דנע"ל למימר צפ"ק
(לע"ל דף ו.) גבי רב חסדא מנצריך
מאקטיספון ללרדשיר דקסנר לפי
שאין נקליין לשמה איכא למימר
דהא איירי בשנים מעינים על
חתימת השני דנעשה לשמה: א' בולו
בתקנת חכמים. קסנר דלא דייק
השליח כל כך כשאין עד עדות
מתקיימת וכו' ידו ורצא סבר דמינ'
דייק שפיר: י' ב' איכא מידי דאיזו
מסיק לבוליה דיבורא כשר. מה
שפי' בקונטרס דלרנא חד כי אמר
ידעמי כשר חתימה מה עלה על דעתו
של רצא לפסול כשמסייעו אחר כיון
דלא חייש לאיחלופי כי ליכא אחר
צדדיה כשר לפי שמעיד גם על
הכתיבה וכו' כי ליכא אחר צדדיה
לכן נראה כדפירשתי לעיל [ג.] דידעמי
נחד לא מהני אע"ג דמעיד על
הכתיבה והשתא אחי שפיר' דנע"ל
רצא לפסול כזוהא ואחר מעדיין
שמכירין חתימת השני משום איחלופי
נמו שפסול כי ליכא חד צדדיה' ורב
אפי' פריך מי איכא מידי דלילו

המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב
אבל לא בפני נחתם בפני נחתם
אבל לא בפני נכתב כו' בפני נכתב כולו ובפני
נחתם חציו בפני נכתב חציו ובפני נחתם כולו
פסול יאחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני
נחתם פסול שנים אומרים בפנינו נכתב ואחד
אומר בפני נחתם פסול ור' יהודה מכשיר
א' אחד אומר בפני נכתב ושנים אומרים בפנינו
נחתם כשר: גמ' הא תו ל"ל הא תנא ליה
חדא זימנא המביא גט ממדינת הים צריך
שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אי מההיא
הוה אמינא צריך ואי לא אמר כשר קמ"ל:
בפני נכתב חציו ובפני נחתם כולו פסול:
הי חציו אלימא חציו ראשון והאמר ר"א
אפילו לא כתב בו אלא שיטה אחת לשמה
ישוב אינו צריך אלא אומר רב אשי חציו
אחרון: בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו
פסול: אומר רב חסדא ואפילו שנים מעידיים
על חתימת יד שני פסול מאי טעמא או כולו
בקיום הגט או כולו בתקנת חכמים מתקיף לה
רבא ימי איכא מידי דאילו אומר חד כשר
השתא דאיכא תרי פסול אלא אומר רבא אפי'
הוא

מסיק איכו לכוליה דיבורא^א ואומר גם צפני נחתם' כשר וכי
איכא אחר צדדיה ומעדיין שמכירין החתימה' נמי אין לפסולו
דלא גרע אותו עדות משאם היה אומר בעצמו צפני נחתם:
אני

הכתיבה דלא אחי לאיחלופי בקיום שטרות בעלמא דהימנא רבנן כבי תרי אבל היכא דלא העיד גם על הכתיבה לא הימנא
רבנן כבי תרי ומ"ה פסול אם לא העיד בין על הכתיבה בין על החתימה: בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו בפני נכתב
חציו וכו' הי חציו אלימא חציו ראשון והוא א"ר אלעזר אפילו לא כתב בו אלא שיטה א' לשמה שוב אומר פ' שיטה
ראשונה שיש שם האיש והאשה והזמן אלא אומר רב אשי חציו אחרון: בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו פסול פ' עד אחד
ויכין שלא קיים כל החתימה פסול דכיון דלא שכיחי שירתא חיישין דלמא אחי בעל ומעורר ומנצא גט בטל ובגיה ממזרים
הלכך לא תינשא בו: אומר רב חסדא ואפי' שנים מעידיים על חתימת יד שני פסול מ"ט או כולו בקיום הגט או כולו בתקנת
חכמים פי' האי' נתקיים בשני עדים כדרך קיום שטרות והעד האחד נתקיים בעדות השליח שהוא תקן חכמים דהימנא כבי
תרי ובעינן או כולו בתקן חכמים או כולו בקיום שטרות: מתקיף [לה] רבא ומי איכא מידי דאילו אומר חד כשר והשתא

עין משפט גר מצוה

צג א מיי פ"ד מהל'
זמיה הל' ה טושיע
ח"מ פי' רבנן שפי' ב:
א ב מיי פ"ז מהלכות
גירושין ג' סמג
עשין נ טושיע' אר"ה פי'
קמא ספי' טו:
ב ג מיי שם הל' טו
טושיע' שם ספי' יט:
ג ד ה מיי שם הל' יט
טושיע' שם ספי' טו:
ד ו מיי שם הל' יט
טושיע' שם ספי' טו:

גליון הש"ס

גמ' איבעיא להו ר"ש
הנשיא ע' צלח שפ"ג
דלחיותא דף ע"ב ד"ה
כנון אל:

לעיו רש"י

נושא"א. סיכה. מכבה.

מוסף תוספות

א. ואית' מאחר דקיי"ל
מצוה לקיים דברי המת
אמאי הוצרכו חכמים לומר
דברי שכיב מרת ככתובין
ובמסורין דמו, ויפוק ליה
אפי' בבדיא מצוה לקיים
דברי המת וי"ל. מוס'
הראש' ועי' מהרש"א
ונחמ"ס שפי' צפ"א מחי
קשאו לכו למס'. ב. כמאן
דאילו אומר חד כולומר
אי אמר בפני נחתם על
לפי שאין עדים מצויין
לקיים. מוס' הראש'
ג. והי"פ. מי איכא מידי
דאילו אומר חד כולומר
אי אמר בפני נחתם על
שתי החתימות כשר,
השתא דאיכא על החתימה
השניה שנים פסול, אלא
אמר רבא אפי' הוא ואחר
מעדיין על חתימת יד שני
פסול, ואיהו לחודיה אי
אמר ידעתי פשיטא דלא
מהימנא אלא אפי' הוא
מוס' הראש'.
ד. והשתא נימא דאית'
לאיחלופי משום דאיהו
לחודי' לא מהימנא לומר
כמו בשאר קיום שטרות.
שם. ה. כלומר באותו
לשון עצמו שהעיד על
חציו אם היה גומר אותו
לשון. שם. ו. גם על העד
השני. ה. שם. ז. [של]
עד השני. שם.

פסקי רי"ד (המשך)

משנחנין ביה הא אמרן
לעיל (ג.) דצריך שיאמר
גם בפני נכתב ומעיד על
כל הכתיבה שנכתב לשמה
גיריה דלמא אחי
לאיחלופי בקיום שטרות
בעלמא דכל קיום שטרות
הוא בשני עדים והוא
משום עיגונא דאיתחא
הימנא רבנן לחד כבי תרי
ודוקא היכא דהעיד גם על

הכתיבה דלא אחי לאיחלופי בקיום שטרות בעלמא דהימנא רבנן כבי תרי אבל היכא דלא העיד גם על הכתיבה לא הימנא
רבנן כבי תרי ומ"ה פסול אם לא העיד בין על הכתיבה בין על החתימה: בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו בפני נכתב
חציו וכו' הי חציו אלימא חציו ראשון והוא א"ר אלעזר אפילו לא כתב בו אלא שיטה א' לשמה שוב אומר פ' שיטה
ראשונה שיש שם האיש והאשה והזמן אלא אומר רב אשי חציו אחרון: בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו פסול פ' עד אחד
ויכין שלא קיים כל החתימה פסול דכיון דלא שכיחי שירתא חיישין דלמא אחי בעל ומעורר ומנצא גט בטל ובגיה ממזרים
הלכך לא תינשא בו: אומר רב חסדא ואפי' שנים מעידיים על חתימת יד שני פסול מ"ט או כולו בקיום הגט או כולו בתקנת
חכמים פי' האי' נתקיים בשני עדים כדרך קיום שטרות והעד האחד נתקיים בעדות השליח שהוא תקן חכמים דהימנא כבי
תרי ובעינן או כולו בתקן חכמים או כולו בקיום שטרות: מתקיף [לה] רבא ומי איכא מידי דאילו אומר חד כשר והשתא